

Panama Papers: ook altijd handig bij echtscheidingen

Date : 5 april 2016

In goede en in kwade dagen, zolang ze maar niet aan mijn geld zit. Dat moet zowat het adagium zijn dat speelt bij vermogende mensen wanneer ze hun fortuin verbergen in een Panamese vennootschap om het te onttrekken aan het oog van hun partner. De onderzoeksjournalisten van het ICIJ hebben een aantal opmerkelijke constructies blootgelegd waarbij Panamese vennootschappen de hoofdrol opeisen bij een echtscheiding.

De Britse Michelle Young (foto) richtte een Foundation op om vrouwen te helpen bij echtscheidingen. Zelf had haar echtgenoot en vastgoedmakelaar zijn vermogen via Panama verborgen in banken en structuren in Rusland, de Maagdeneilanden en Monaca. Het kostte haar jaren tijd en miljoenen geld om het vermogen van haar ex opnieuw samen te stellen. In 2013 wees de rechtbank haar een bedrag van 32 miljoen dollar toe.

“Het is een bloedige sport”, zo zegt Young, “als je de fondsen niet vindt, ben je dood en begraven.” Dat laatste geldt alvast ook voor haar ex. Kort nadat zijn beroep was afgewezen werd hij teruggevonden, gespiësd op de metalen omheining onderaan zijn Londense penthouse op de vierde verdieping. Volgens zijn vriendin had hij gezegd dat hij zou springen. Maar de politie kon niet éénduidig vaststellen of hij was gevallen of had gesprongen.

Pot spaghetti

“Het leek wel alsof er iemand een pot spaghetti had omgekeerd op mijn blad.” zo omschreef een specialist de vermogensstructuur van één van zijn klanten. Die klant kon best de Russische miljardair Dmitri Rybolovlev zijn geweest. Die trouwde in 1987 met Elena, een jonge vrouw die hij had leren kennen aan de universiteit in de Oeral. Het echtpaar kreeg drie kinderen, maakte fortuin en week uit naar Zwitserland. “Ze waren fantastisch rijk” zo zou hun advocaat later zeggen.

In december 2008 vroeg Elena Rybolovlev de echtscheiding aan. Naar Zwitsers recht kon ze de helft van het opgebouwd vermogen claimen. Maar dat bleek geen sinecure te zijn. Hoe groter het vermogen werd, hoe ingewikkelder de structuur. Zo was er de vennootschap Xitrans Finance Ltd, opgericht door Mossack Fonseca in 2002. Dit offshore bedrijf, niets meer dan een postbus, bleek een mini-Louvre te zijn. Xitrans Finance Ltd was de eigenaar van schilderijen van Picasso, Modigliani, Van Gogh, Monet, Degas en Rothko. En ook van een groot pakket meubels, stijl Louis XVI.

Volgens documenten in de Panama Papers gebruikte Dmitri Xitrans Finance om de luxegoederen van Zwitserland over te brengen naar Singapore en Londen, weg uit het oog van zijn echtgenote. Dmitri was de enige aandeelhouder van Xitrans. In 2014, na jaren procederen, wees een Zwitserse rechtbank 4,5 miljard dollar toe aan Elena. Later werd dat bedrag in beroep herleid tot 600 miljoen dollar en wel op basis van een hercalculatie van het vermogen van Dmitri in een aantal Cypriotische trusts.

Problemen in Peru

Dat het ook omgekeerd kan, bewees Marcela Dworzak, echtgenote van de generaal op rust Antonio Ibárcena Amico, voormalig hoofd van de Peruaanse marine en vriend van de ex-president Alberto Fujimori. Kort na de val van Fujimori in 2000 werd Dworzak's echtgenoot beschuldigd van corruptie en fraude bij wapenhandel. Daarbij zou een offshore bedrijf, Alverson Financial, zijn gebruikt om geld wit te wassen. Alverson was opgezet door Mossack Fonseca.

Dat verontrustte Mossack Fonseca in die mate dat ze mevrouw Dworzak uitnodigden voor een woordje uitleg. Vergezeld van haar advocaten kwam mevrouw Dworzak vertellen dat ze al jaren gescheiden leeft van haar echtgenoot en dat de offshore vennootschap dient om het geërfd vermogen van haar familie af te schermen van haar echtgenoot bij een mogelijke echtscheiding.

Alles was perfect wettelijk. Dat stelde Mossack Fonseca tevreden en mevrouw Dworzak kon klant blijven.

Jaren later opende de Peruaanse overheid toch een dossier tegen mevrouw Dworzak die ondertussen veiligheidshalve was uitgeweken naar Chili. Ze weigert nog terug te keren naar Peru om er voor de rechtbank te verschijnen. Ze ontkent alle betichtingen waarvan ze zegt dat ze politiek zijn geïnspireerd.